

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/26/2021
Identifikačné číslo spisu: 8718204922
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8718204922.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y. J., bývajúceho v Y., Y. XXX, zastúpeného JUDr. Svätoslavom Váškom, advokátom so sídlom v Bardejove, Baštová 5/A, proti žalovanej ČEROZ SLOVENSKO s. r. o., so sídlom v Komárne, Záhradnícka 4/3000, IČO: 34 140 662 zastúpenej JUDr. Gáborom Szárazom, advokátom so sídlom v Starej Ľubovni, Garbiarska 20, o určenie neplatnosti výpovede, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17 Cpr 23/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. septembra 2019 sp. zn. 18 CoPr 3/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 18 CoPr 3/2019-141 z 18. septembra 2019 a rozsudok Okresného súdu Poprad č. k. 17 Cpr 23/2018-104 z 8. februára 2019 v zamietavom výroku a uznesenie Okresného súdu Poprad č. k. 17 Cpr 23/2018-168 z 3. januára 2020 a uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 18 CoPr 1/2020-196 z 30. marca 2020 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Poprad na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 17 Cpr 23/2018-104 z 8. februára 2019 žalobu o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou zamietol. Stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

1.1. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, zistený skutkový stav, citoval ustanovenia § 61 ods. 1, 2, § 63 ods. 1 písm. e), § 68 ods. 1 Zákonníka práce a uviedol, že žalobe nebolo možné vyhovieť z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, lebo zo zisteného skutkového stavu vyplynulo, že žalobca prevzal výpoveď 22. mája 2015, od ktorého dňa sa však nedomáhal pridelovania práce od žalovanej. Výslovil, že v danom prípade žaloba o určenie neplatnosti výpovede nie je spôsobilým prostriedkom ochrany práva žalobcu, keďže neodstráni stav právnej neistoty žalobcu, ktorý ani neprejavil záujem o to, že chce ďalej pracovať u žalovanej. Žalobu považoval za neopodstatnenú, pretože spornosť právneho vzťahu neexistuje. Podotkol, že v zásade pri žalobách o neplatnosť skončenia pracovného pomeru nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keď obvykle zamestnanec má záujem ďalej pracovať pre zamestnávateľa, resp. zamestnávateľ má záujem o zamestnanca. Otázkou naliehavého právneho záujmu

sa súd zaoberá vo výnimočných prípadoch, ako aj v prípade, ak zamestnanec nemá záujem ďalej pracovať u žalovanej a nie je dôvod odstraňovať neexistujúcu právnu neistotu zamestnanca.

1.2. K vznesenej námietke uplynutia prekluzívnej lehoty na podanie žaloby o určenie neplatnosti výpovede zo strany žalovanej, súd prvej inštancie uviedol, že nebola dôvodná. Pracovný pomer mal skončiť uplynutím výpovednej doby 31. júla 2018 a žaloba bola na súde podaná 28. septembra 2018. Z uvedeného vyplýva, že žaloba bola podaná v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť (§ 77 Zákonníka práce).

O trovách konania rozhodol podľa § 257 v spojení s § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu i žalovanej rozsudkom č. k. 18 CoPr 3/2019-141 z 18. septembra 2019 rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol potvrdil; vo výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

2.1. Konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a na skutkových okolnostiach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Cítoval ustanovenia § 63 ods. 1 písm. e), § 77 Zákonníka práce a vo vzťahu k posudzovaniu naliehavého právneho záujmu na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru odvolací súd sa domnieval, že Zákonník práce priznáva právo účastníkom pracovnoprávneho pomeru na tomto určení, a preto podanie žaloby v spore a rozhodnutie vo veci bolo v súlade s ustálenou judikatúrou. Poukázal na to, že z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca žiadal určiť neplatnosť výpovede a náhradu mzdy, avšak nežiadal určiť, že pracovný pomer aj naďalej trvá. Dodal, že oznámenie o trvaní na ďalšom zamestnaní a nárok na náhradu mzdy sú navzájom prepojené a závislé nároky zamestnanca jeden na druhom, pričom uplatnenie mzdového nároku je možné len pri žalobe o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a zároveň o trvaní zamestnanca na určení, že pracovný pomer naďalej trvá. Žalobca požiadal o skončenie pracovného pomeru dohodou k 15. máju 2018, žalovaná však s dohodou nesúhlasila a následne žalobca 14. a 15. mája 2018 do zamestnania nenastúpil. Za situácie, keď žalobca nenastúpil do zamestnania a neboli pred súdom preukázané ním tvrdené okolnosti o čerpaní dovolenky a zmenového voľna, jeho absenciu na pracovisku v rozsahu dvoch pracovných dní, žalovaná posúdila ako závažné porušenie pracovnej disciplíny a preto skončila pracovný pomer so žalobcom výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce. Následne navyše zdôraznil, že povinnosť dodržiavať pracovnú disciplínu patrí k základným povinnostiam zamestnanca a spočíva aj v plnení si pracovných povinností stanovenými právnymi predpismi, pracovným poriadkom, pracovnou zmluvou alebo pokynom nadriadeného vedúceho zamestnanca. Zákonník práce pre účely skončenia pracovného pomeru rozlišuje medzi menej závažným porušením pracovnej disciplíny a závažným porušením pracovnej disciplíny (§ 68 ods. 1 písm. b) a § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce). Napadnuté rozhodnutie vo veci samej ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP.

Výrok o trovách konania odvolací súd zrušil ako nepreskúmateľný a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie (§ 389 ods. 1 písm. b CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietal, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keďže v prípade žaloby o neplatnosť skončenia pracovného pomeru uplatnenej v zmysle § 77 Zákonníka práce je skúmanie naliehavého právneho záujmu irelevantné a neprichádza do úvahy. Zároveň konštatoval, že odvolací súd nesprávne právne posúdil samotné oznámenie zamestnanca o trvaní na ďalšom zamestnaní a nárok na náhradu mzdy, keďže v zmysle judikatúry (R75/1977, R 48/1997, R 36/1979, R 24/1996, ako aj sp. zn. 1 Cdo 132/2008, sp. zn. 4 Cdo 306/2008, sp. zn. 1 Cdo 60/2012, sp. zn. 21 Cdo 387/2003) ním podaná žaloba, resp. uplatnenie náhrady mzdy podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce, nahrádza oznámenie zamestnanca zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával. Záver odvolacieho súdu, že žalobca žiadal určiť iba neplatnosť výpovede a náhradu mzdy, pričom nežiadal určiť, že pracovný pomer trvá aj naďalej, považoval za nesprávny. Ďalej poukázal na to,

že odvolací súd vychádzal z rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 81/2010, ktoré však nesprávne aplikoval na daný prípad a nesprávne ho vyložil. Zároveň namietal, že napadnuté rozhodnutie trpí vadami zmätočnosti a nepreskúmateľnosti. Odvolaciemu súdu v tejto súvislosti vytkol, že neskúmal intenzitu porušenia pracovnej disciplíny, neprihliadol na osobu zamestnanca, ním zastávanú funkciu skladníka, na jeho doterajší bezproblémový postoj pri plnení pracovných úloh, čas a situáciu, za ktorej došlo k porušeniu pracovnej disciplíny. Ďalej namietal, že odvolací súd vstúpil do preukazovania naliehavého právneho záujmu, ktorý ešte sám modifikoval a rozšíril, ako aj do samotného dokazovania, a to i napriek tomu, že súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu, nezaoberajúc sa meritom veci. Keďže odvolací súd nenariadil pojednávanie v zmysle § 385 ods. 1 CSP, čím podľa jeho názoru došlo k naplneniu vady podľa § 420 písm. f) CSP. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, alternatívne zmeniť a žalobe vyhovieť. Uplatnil si náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutia súdov nižších inštancií považuje za vecne správne a zákonné. Súd prvej inštancie posudzujúc cieľ sledovaný podanou žalobou správne uzavrel, že žalobca na požadovanom určení nemá naliehavý právny záujem z dôvodu, že sa odo dňa doručenia výpovede nedomáhal pridelovania práce a ani neprejavil záujem o to, že chce naďalej pracovať u žalovanej. Stotožnila sa so záverom súdu prvej inštancie, že podanie žaloby o určenie neplatnosti výpovede nie je spôsobilým prostriedkom ochrany práva žalobcu, keďže neodstráni stav jeho právnej neistoty. Zároveň poukázala na skutočnosť, že nasledujúci deň po doručení výpovede žalobca nastúpil do pracovného pomeru k inému zamestnávateľovi, čo chcela preukázať aj v prebiehajúcim konaní. Napokon s poukazom na judikát R 36/1979 uviedla, že rovnopis žaloby jej bol doručený až po uplynutí dvojmesačnej prekluzívnej lehoty, a preto bola toho názoru, že žalobca jej neoznámil, že trvá na ďalšom zamestnávaní a ani nežiadal určiť, že pracovný pomer trvá aj naďalej. Nestotožnila sa s názorom žalobcu, že podaná žaloba v danom prípade nahrádza oznámenie zamestnanca zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával. Navrhla dovolanie odmietnuť resp. zamietnuť ako nedôvodné. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Podľa § 421 ods.1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

10. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie

spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

13. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1, 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 158/2017, sp. zn. 4 Cdo 95/2017, sp. zn. 5 Cdo 87/2017, sp. zn. 6 Cdo 21/2017 a sp. zn. 6 Cdo 129/2017).

14. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

15. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

16. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu

zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

18. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

19. V preskúmvanej veci dovolací súd skúmal, či namietané porušenie práva na spravodlivý proces z dôvodu zmätočnosti a nepreskúmateľnosti zakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd napadnutý zamietavý výrok ako vecne správne potvrdil. Podotkol, že Zákonník práce priznáva účastníkom pracovnoprávneho vzťahu právo domáhať sa určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a preto žalobu, ako aj rozhodnutie vo veci samej považoval za súladné s judikatúrou. S prihliadnutím však na skutkové okolnosti sporu, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie (pasivita žalobcu v období od doručenia výpovede do podania žaloby, bez toho, aby mal záujem pokračovať v zamestnaní u žalovanej), na požadovanom určení neplatnosti skončenia pracovného pomeru nezistil naliehavý právny záujem.

20. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania len v tom prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia práva sporovej strany na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

21. K námietke nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd odkazuje aj na závery zjednocujúceho stanoviska, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3. decembra 2015 pod R 2/2016, podľa ktorého: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

22. Napokon ani namietané nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti (R 24/2017). Pre záver o prípustnosti dovolania z dôvodu zmätočnosti nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade zmätočnosti, ale rozhodujúci je výlučne zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 127/2012, sp. zn. 2 Cdo 609/2015, sp. zn. 3 Cdo 29/2016, sp. zn. 4 Cdo 133/2015, sp. zn. 5 Cdo 467/2014, sp. zn. 6 Cdo 5/2014, sp. zn. 7 Cdo 7/2016, sp. zn. 8 Cdo 450/2015).

23. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne

právne posúdenie vecí v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd i napriek tomu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, vstúpil do modifikácie skutkového stavu, na ktorom bolo rozhodnutie súdom prvej inštancie založené. Odôvodnenie odvolacieho súdu uvedené v bodoch 15 až 17 (okrem iného uvedené nad rámec uplatnených odvolacích námietok) z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP nepredstavuje porušenie procesných práv strany v spore v takej miere, ktoré by bolo možné vyhodnotiť ako porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky. Uplatnený dovolací dôvod preto nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

24. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ namieta, že ak je v § 77 Zákonníka práce daná možnosť zamestnancovi aj zamestnávateľovi domáhať sa na súde v prekluzívnej dobe dvoch mesiacov neplatnosti skončenia pracovného pomeru, tak skúmanie naliehavého právneho záujmu je irrelevantné a neprichádza do úvahy. Zároveň podotkol, že odvolací súd nielenže nesprávne právne posúdil samotné oznámenie zamestnanca o trvaní na ďalšom zamestnaní a nárok na náhradu mzdy, ale súčasne sa odklonil v tejto časti žalobného návrhu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Poukázal na súdnu prax, z ktorej vyplýva, že pre nahradenie oznámenia zamestnanca o trvaní na ďalšom zamestnaní nestačí iba žaloba o určenie neplatnosti výpovede, ale musí byť uplatnený aj nárok na náhradu mzdy, čo možno uplatniť aj následne najneskôr do rozhodnutia súdu prvej inštancie. Spochybnil záver odvolacieho súdu v tom, že žalobca okrem určenia neplatnosti právneho úkonu a náhrady mzdy sa mal domáhať aj určenia, že pracovný pomer trvá aj naďalej.

25. Dovolací súd pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania došiel k záveru, že vymedzené právne otázky, od riešenia ktorých záviselo rozhodnutie vo veci samej, spĺňajú náležitosti vymedzenia v zmysle § 432 CSP a preto dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je prípustné. Následne skúmal, či napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP) a či sa odvolací súd pri riešení právnych otázok odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

26. V preskúmvanej veci predmetom uplatneného nároku je žaloba o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou žalovanej zo 17. mája 2018 podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce a náhrada mzdy. Súd nižších inštancií zamietli žalobu z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a to z dôvodu, že uplatnený žalobný nárok nie je spôsobilým prostriedkom ochrany práva žalobcu, ktorý neprejavil záujem o ďalšie zamestnávanie žalovanou.

27. Právnym posúdením vecí je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

28. Podľa § 137 písm. d) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak vyplýva z osobitného predpisu.

29. Podľa § 77 zákona č. 311/2001 Z. z. v znení účinnom 31. decembra 2018 (ďalej len „Zákonník práce“) neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou môže zamestnanec, ako aj zamestnávateľ uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.

30. V niektorých prípadoch hmotné právo (osobitný predpis) pripúšťa žaloby o určenie právnej skutočnosti, ktorou je neplatnosť (prípadne neúčinnosť) právneho úkonu alebo neplatnosť konania, ktoré je „podobné“ právnomu úkonu (dražba, rozhodnutie valného zhromaždenia). Takouto žalobou je napríklad aj žaloba na určenie neplatnosti právneho úkonu o skončení pracovného pomeru (§ 77

Zákonníka práce). Pri uvedenej žalobe z konkrétneho hmotnoprávneho vzťahu vyplýva logický dôvod, prečo je potrebné, aby súd určil právnu skutočnosť (ako minulú udalosť).

31. Z uznesenia najvyššieho súdu z 26. februára 2010 sp. zn. 1 Cdo 132/2008 vyplýva, že právo účastníka pracovnoprávneho vzťahu (žalobcu) domáhať sa určenia neplatnosti zrušovacieho prejavu uvedeného v § 77 Zákonníka práce nie je možné podmieňovať preukázaním existencie naliehavého právneho záujmu. Ustanovenie § 77 Zákonníka práce sa však vzťahuje len na vymenované prípady, t. j. ak ku skončeniu pracovného pomeru malo dôjsť niektorým zo spôsobov vypočítaných v § 59 ods. 1 Zákonníka práce (ak ide o skončenie pracovného pomeru dohodou, výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe). Z ustanovenia § 77 Zákonníka práce totiž vyplýva, že ak zamestnanec alebo zamestnávateľ chce dosiahnuť, aby nenastali právne účinky vyplývajúce zo skončenia pracovného pomeru niektorým z týchto vypočítaných spôsobov, musí v lehote dvoch mesiacov podať na súde žalobu na určenie, že právny úkon smerujúci k skončeniu pracovného pomeru je neplatný.

32. Ale z rozsudku najvyššieho súdu z 30. júna 2009 sp. zn. 4 Cdo 306/2008, ako aj z rozsudku najvyššieho súdu z 11. decembra 2008 sp. zn. 3 Cdo 147/2008, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 56/2009, ako aj v časopise Zo súdnej praxe pod č. 5/2009, vyplýva, že ak nedošlo k určeniu neplatnosti skončenia pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce, treba vychádzať z toho, že pracovný pomer bol skončený platne; na podaní žaloby o určenie trvania tohto pracovného pomeru nemôže mať žalobca v takom prípade naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.]. O taký prípad však v danom prípade nejde.

33. Namietané nesprávne právne posúdenie neexistencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou dovolateľom bolo dôvodné. Súdny nižších inštancií sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe pri riešení tejto otázky. Pri žalobách o určenie neplatného skončenia pracovného pomeru neprichádza do úvahy skúmanie naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c) CSP. Iba ak ide o neplatnosť skončenia pracovného pomeru iným spôsobom, môže byť takáto neplatnosť určená rozhodnutím súdu so zreteľom na splnenie predpokladov vyplývajúcich z § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku a takáto neplatnosť môže byť v inom konaní posudzovaná ako predbežná otázka (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 193/2005 uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 53/2007). V danom prípade však o taký prípad nejde. Do úvahy neprichádza ani posudzovanie individuálnych skutkových okolností na strane dovolateľa, ktoré zohľadnili sudy nižších inštancií, v dôsledku ktorých nesprávne právne vec posúdili.

34. V súvislosti s ďalším uplatneným dovolacím dôvodom týkajúcim sa posúdenia, či žalobný nárok na určenie neplatného skončenia pracovného pomeru výpoveďou a náhrada mzdy, nahrádza oznámenie voči zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnaní; dovolací súd uvádza, že riešenie tejto otázky je súdnou praxou ustálené.

35. Z rozsudku najvyššieho súdu z 23. novembra 1995 sp. zn. 4 Cdo 42/1995, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 48/1997, vyplýva právna veta, ktorá znie: ak zamestnanec po doručení okamžitého zrušenia pracovného pomeru neoznámil zamestnávateľovi, ktorý tento zrušovací prejav urobil, že trvá na ďalšom zamestnaní, ale podal žalobu o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru a o náhradu mzdy, potom je tým oznámenie zamestnanca voči zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnaní, nahradené dňom jej doručenia. V danom prípade z obsahu žalobného návrhu vyplýva, že žalobca sa domáhal nielen určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou, ale aj náhrady mzdy. Takáto žaloba je procesnoprávnym právnym úkonom a zároveň i hmotnoprávnym. Oznámenie zamestnanca, že trvá na tom, aby ho zamestnávateľ naďalej zamestnával, nemusí mať písomnú formu. Prejav vôle zamestnanca môže byť uskutočnený konaním alebo opomenutím, môže sa tak stať výslovne alebo iným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chcel zamestnanec prejsť. Preto pri nepreukázaní kvalifikovaného oznámenia možno konštatovať, že len žaloba o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy podaná na súde v lehote uvedenej v § 77 Zákonníka práce, nahrádza oznámenie zamestnanca zamestnávateľovi,

že na doterajšom zamestnávaní trvá. Posúdenie vymedzenej otázky súdmi nižších inštancií v kontexte s nepreukázaním naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení bolo právne nesprávne, a preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dôvodný. Navyše odvolací súd nesprávne vychádzal aj z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 81/2010, lebo sa týkalo iných skutkových okolností.

36. Z týchto dôvodov dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie súdu prvej inštancie, lebo nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

37. Podľa § 439 písm. a) CSP dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný okrem prípadov, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý.

38. Z judikatúry najvyššieho súdu (R 73/2004) vyplýva, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci.

39. Rozhodnutie o náhrade trov konania je závislé od existencie právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Zrušením rozhodnutia vo veci samej by rozhodnutie o trovách konania bolo v rozpore s princípom právnej istoty (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 267/2008, sp. zn. 2 Cdo 173/2008, sp. zn. 1 MCdo 14/2010, sp. zn. 1 Cdo 36/2011, sp. zn. 6 Cdo 201/2012, sp. zn. 4 Cdo 52/2014, ako aj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015).

40. Z týchto dôvodov dovolací súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 17 Cpr 23/2018-168 z 3. januára 2020 a uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 18 CoPr 1/2020-196 z 30. marca 2020, lebo účinky zrušenia rozhodnutia vo veci samej sa musia vzťahovať aj na rozhodnutia o trovách konania, ktoré dovolaním napadnuté neboli.

41. V ďalšom konaní je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

42. O trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí (§ 435 ods. 3 CSP).

43. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.